

فارسی عمومی

فارسی پیش

www.ketab.ir

محمد شجاعی

فارسی عمومی - فارسی پیش

مؤلف: محمد شجاعی
 همکار: تألیف:
 ناشر: انتشارات فارس الحجاز (عج)
 غلط گیری و قابله روح الله شجاعی
 ویرایش اول: کوثر شجاعی
 ویرایش نهایی:
 طراح جلد و صفحه آرا:
 چاپ:
 نوبت چاپ:
 شمارگان:
 قیمت:
 شابک:
 ۹-۲۷-۸۰۷-۹۶۱-۹۷۸

شجاعی، محمد، ۱۳۳۰ -	
فارسی عمومی - فارسی پیش / محمد شجاعی - . ق م: فارس الحجاز (عج)، ۱۳۹۱	
۳۹۲ ص ۱۲۰۰۰ ریال	شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۸۷-۲۷-۹
۱. ادبیات داستانی	
۷۴/۶	۱۳۹۱ ۲۶ کس / HB ۶۱۵ شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۳۰۶۳۵

بر حقوق برای مؤلف محفوظ است

دفتر فروش و مرکز پخش: قم خیابان شهید کلهری، انتهای آل یاسین ۱۲ سمت
 چپ، پلاک ۶ انتشارات فارس الحجاز (عج) همراه ۰۹۱۲۲۵۲۰۲۹۳

۱۱	پیش‌گفتار
۱۳	الهی

فصل اول: ادبیات حماسی

۱۷	حماسه
۲۴	[اندر حدیث] پادشاهی ضحاک تازی
۲۷	آرش تیزتیر
۲۹	آرش کمانگیر

فصل دوم: ادبیات تعلیمی و اخلاقی

۳۷	ادبیات تعلیمی
۳۸	پند بزرگان
۳۹	دانش‌آموزی
۳۹	سخن
۴۰	پاداش تیمارسگ
۴۱	تدبیر زن پارسا
۴۲	تشبیه دنیا
۴۳	شناختن دنیا
۴۴	آرد نماند
۴۵	در آیین و رسم شاعری
۴۷	نعمتی که بدتر از زهر است
۴۸	داستان کودک پنج ساله (سه بازرگان)
۵۱	ایله و عیار (مرد نادان و دزد)
۵۲	بایزید بسطامی و مادر
۵۳	ثمره تواضع
۵۴	داستان پیاده و سوار
۵۶	حکایت دانشمند
۵۹	حکایت زاهد تبریزی
۶۰	حکایت ابراهیم (ع)
۶۱	ظهور عقل
۶۳	حق استاد
۶۳	قلب مادر

فصل سوم: ادبیات عرفانی

۶۷	خدمات صوفیه
۷۰	حکایت‌هایی از اسرارالتوحید
۷۰	ما را بر کیسه بند نیست
۷۱	موش در جعبه
۷۱	دعای ذوالنون برای اهل طرب
۷۲	چنان باش که از تو حکایت کنند
۷۲	ما هیچ چیز نیستیم
۷۲	این چیزها را چندان قیمتی نیست
۷۳	راست باز و پاک باز
۷۳	زهره
۷۳	خویشتن را بدترین دانست
۷۴	شیخ در حمام
۷۵	سخنانی از بزرگان دین و عرفان از رساله قشیریه
۷۷	حکایت‌هایی از تذکرةالاولیاء
۷۷	رابعه و دنیا دوست
۷۷	ابراهیم ادهم و شترگم کرده
۷۷	ابراهیم ادهم و رباط (کاروانسرا)
۷۸	بایزید و بربط
۷۸	دزد و پیراهن جنید
۷۹	شیلی و خلعت
۸۰	پاداش جوان مردی

فصل چهارم: ادبیات غنایی و معاصر

۸۵	ادب غنایی
۸۷	آدی آدم‌ها
۸۹	می‌تراود مهتاب
۹۰	کوچه
۹۳	مرگ انسانیت
۹۵	زمستان
۹۷	شکوه رستن
۹۸	هدیه
۹۹	صدای پای آب
۱۰۰	و پیامی در راه
۱۰۲	شعر انگور

۱۰۴	سفر به خیر
۱۰۵	راه رنج رستاخیز
۱۰۷	پیش درآمد
۱۰۸	مرگ قو
۱۰۹	خمار مستی
۱۱۰	سر عشق
۱۱۱	مکن بیگانگی با ما
۱۱۳	گل باغ آشنایی
۱۱۳	دیر مغان
۱۱۴	عشق و رندی
۱۱۴	ترکیب‌بند (بند اول)
۱۱۵	فرزند مردی بزرگ
۱۱۶	آشنا
۱۱۶	تک بیتی‌ها
۱۱۹	تیغ بر لیلی
۱۲۰	همای رحمت
۱۲۰	زندان زندگی
۱۲۱	چشم بیمار
۱۲۱	عروس صبح
۱۲۲	کارون
۱۲۴	عقاب
۱۲۸	در امواج سند
۱۳۱	ترجیع‌بند

فصل پنجم: ادبیات نمایشی

۱۳۷	ادب نمایشی
۱۳۸	چشم در برابر چشم

فصل ششم: ادبیات انتقادی

۱۵۵	ادبیات انتقادی
۱۵۷	زاهدی مهمان پادشاه
۱۵۷	من آنم که من دانم
۱۵۸	نخواهد از جهان بیش از کفن برد
۱۵۸	درد شاعر
۱۵۹	جولاه و استاد

۱۵۹	روشن دل
۱۵۹	صورت شیطان
۱۶۰	طبيب و گورستان
۱۶۰	کسی که خرش گم شده بود
۱۶۰	انجیر
۱۶۱	حی علی الزکوة
۱۶۱	بهترین و بدترین اعضا
۱۶۲	ادعای خدایی
۱۶۲	کاسه غسل
۱۶۲	درد چشم
۱۶۳	دزد و فقیر
۱۶۳	هر که را عقل بود، از این خانه رفت
۱۶۳	ادعای نبوت
۱۶۳	دالان
۱۶۳	مگر به خانه ما می برندش
۱۶۳	قدر علم را ندانستن
۱۶۴	بلا و علا
۱۶۴	چند لطیفه
۱۶۵	گوش شنوا کو؟
۱۶۷	اختلاس
۱۶۸	سازگاری
۱۶۹	درمان سر کل
۱۶۹	ارثیه بابا
۱۷۰	ضلال مبین
۱۷۰	میرداماد
۱۷۱	پاسخ میمون
۱۷۱	بیمارستان آموزشی!

فصل هفتم: ادبیات داستانی

۱۷۷	ادبیات داستانی
۱۷۹	داش آکل
۱۸۸	قفس
۱۹۱	بچه مردم
۱۹۷	جای خالی سلوج
۲۰۳	شازده کوچولو

فصل هشتم: مقاله

مقاله	۲۰۹
مفاهیم شعر شیمی	۲۱۳
ادبیات چیست؟	۲۲۰
شعر معاصر از عمق انسانی تهی است	۲۲۲
عواطف بشری در ادب فارسی	۲۲۵
یک سرنوشت ممتاز	۲۳۱
شاهنامه، کتاب اخگرها و خاکسترها	۲۳۵

فصل نهم: گزارش، زندگی‌نامه، خاطره، سفرنامه

گزارش نویسی	۲۴۱
زندگی‌نامه و خاطره	۲۴۲
مدرسه کبوده	۲۴۶
مدیر مدرسه	۲۵۱
بازگشت از مکه	۲۵۴
کیفیت قتل امیر	۲۵۸
چگونگی شهادت شیخ نجم‌الدین کبری	۲۶۱

فصل دهم: زندگی‌نامه چهار شاعر

حماسه سرایی	۲۶۵
حماسه سرایی بزرگ حکیم ابوالقاسم فردوسی	۲۶۵
عطار نیشابوری	۲۷۷
مولوی	۲۸۴
داستان‌هایی از زندگی مولوی	۲۹۹
غزلیات شمس	۳۰۲
پیامبر ادب فارسی	۳۰۶

فصل یازدهم: آیین نگارش

درست بنویسیم	۳۱۹
روش پژوهش	۳۲۸
شیوه خط فارسی	۳۳۰
نشانه گذاری	۳۳۱
نامه اداری	۳۳۲
ترجمه	۳۳۴
بازنویسی و بازآفرینی	۳۳۶

فصل دوازدهم: ادبیات تطبیقی

۳۴۲	دزد و مهتاب
۳۴۳	شولم شولم

فصل سیزدهم: انواع شعر

۳۴۷	آشنایی با برخی از اصطلاحات شعر
۳۴۷	انواع شعر

فصل چهاردهم: «کوثر هستی» سروده‌هایی از محمد شجاعی (نگارنده کتاب)

۳۶۱	به نام خداوند مهرآفرین
۳۶۳	رسول اعظم
۳۶۵	نام علی
۳۶۷	شب‌نم احساس
۳۶۸	محرم
۳۶۹	سپاه سپیده
۳۷۰	شهید
۳۷۱	کعبه عشق
۳۷۳	تهاجم
۳۷۴	تضمین شعر امام خمینی
۳۷۶	تفسیر عشق
۳۸۰	مثنوی نی‌نوا
۳۸۳	مناجات
۳۸۳	دعای ظهور
۳۸۴	پیام‌های کوتاه شعری
۳۸۷	منابع

پیش‌گفتار

ادبیات فارسی را به شیوه‌های گوناگون می‌توان دسته‌بندی کرد، شیوه‌ای که تا چندی پیش معمول بوده و هم اکنون نیز گروهی همان شیوه را می‌پسندند، دسته‌بندی ادبیات به نظم و نثر است.

نظم را تقسیم می‌کنند به قصیده، غزل، رباعی، دوبیتی، مثنوی و و نثر را به نثر مرسل، نثر مسجع و نثر مصنوع و فنی. این دسته‌بندی، ادبیات را از برون می‌نگرد، یعنی به ظاهر نظم و نثر توجه می‌کند و تنها شکل و قیافه آن را ملاک دسته‌بندی قرار می‌دهد.

روش دیگر شیوه نگاه از درون است و ادبیات را براساس موضوع و محتوای آن دسته‌بندی می‌کند. این شیوه هم اکنون در آموزش و پرورش اجرا می‌شود و برخی از نویسندگان فارسی عمومی از آن تبعیت می‌کنند. کتاب حاضر نیز همان روش جدید را دنبال می‌کند و براین اساس ادبیات چه نظم و چه نثر دسته‌بندی می‌شود به ادبیات حماسی، ادبیات تعلیمی و اخلاقی، ادبیات غنایی، ادبیات عرفانی، ادبیات نمایشی، ادبیات انتقادی و گرچه تقسیم‌بندی گذشته نیز بی‌وجه نیست، به ویژه نظم که تنظیم براساس ظاهر خود نثری تقسیم‌بندی منطقی است.

در این کتاب سعی شده است از متن‌های قدیم و جدید چه نظم و چه نثر مطالبی آورده شود تا دانش‌پژوه با خواندن آن به ادبیات راغب شود و از آن لذت ببرد. به آنکه از آن بگریزد و درس شیرین ادبیات را تلخ پندارد.

گرچه مؤلف اذعان دارد که اگر می‌خواست به هدف نهایی خود برسد، باید دل به دریای ادب فارسی می‌زد و مرواریدهای گران‌بها و ارزشمند بیشتری فراهم می‌آورد، ولی چه کند که بحر را نمی‌توان در کوزه‌ای گنجاند، و آب دریا را نمی‌توان کشید.

در این کتاب از دستور، سخن به میان نیامده است، زیرا استادان ما در تدریس این درس برخی معتقد به دستور قدیم و گروهی معتقد به دستور جدید هستند و اگر می‌خواستیم چکیده‌ای از هر دو روش را بیاوریم، بر حجم کتاب افزوده می‌شد و گذشته از آن به نظر نگارنده دستور برای کسی مفید است که فارسی، زبان دوم او باشد و همانند کودکی که هنوز حرف زدن را نمی‌داند بخواهد فارسی را بیاموزد. وگرنه کسی که فارسی زبان مادری اوست و دوران تحصیل را با فارسی گفته و نوشته است دستور را ناخودآگاه می‌داند. و در این صورت آموزش دستور برای او تحصیل

حاصل و توضیح واضح‌تر است و اگر رشته او زبان و ادبیات فارسی باشد، گذراندن دو واحد دستور برای او ممکن است مفید باشد.

از زیرمجموعه دستور تنها بخشی از آن مفید است که امروزه به درست بنویسیم و غلط بنویسیم شهرت پیدا کرده است که آن را هم می‌توان در چند صفحه بیان کرد.

مشکل جوان امروز ما ندانستن نیست، بلکه ننوشتن است. او همه چیز را خوب حفظ می‌کند اما نمی‌تواند خوب بنویسد. در بخش آیین نگارش در مورد نویسندگی راهکارهایی آمده است که با تمرین می‌توان تا حدودی به نویسندگی علاقه پیدا کرد.

در این کتاب برخی از مباحث، خواسته یا ناخواسته مطرح نشده و یا کمتر به آن پرداخته شده است، مثل غزل‌های حافظ و امیدوارم که استادان گرامی با طرح آن مباحث کمبودهای درس را بر طرف سازند و بر زلفت نیز منت نهند و انتقادها و پیشنهادهای سازنده خود را کتبی یا شفاهی با او در میان گذارند تا در چاپ‌های بعدی از آن استفاده شود.

برخی از سروده‌های زلفت در پایان کتاب آمده است و اگر استادی صلاح بداند می‌تواند به مناسبت موضوع در بخش‌های مختلف کتاب از آن استفاده کند.

در پایان از کسانی که در تدوین این کتاب به زحمت و زحماتی با نگارنده همکاری داشته‌اند، مانند خانم‌ها: طیبیه طباطبایی، مائده شجاعی، کوثر شجاعی، هدی لقایی‌ساعات، فاطمه مجدآرا، هستی نکونام و همچنین خانم نازنین شیخ محمد که طراحی و صفحه‌آرایی کتاب را به عهده داشتند، و آقایان: ثارالله شجاعی، روح‌الله شجاعی، محمد مهدی نکونام و مصطفی مسداری که ویژه از استاد سید علی اصغر موسوی، شاعر، نویسنده و پژوهشگر ادبیات دینی که اشعار نگارنده را ویرایش کرده‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنم. در ضمن از استاد موسوی در این کتاب، مقاله و شعری آمده به نام «مفاهیم شعر شیعی» و «ظهور عقل» که بیانگر تفکر وی در زمینه ادبیات دینی است که در بخش مقالات و ادبیات تعلیمی و اخلاقی آورده شده است. ایشان در مورد کتاب حاضر تقألی به دیوان لسان‌الغیب، حافظ زدند که نگارنده را امیدوار و دل‌گرم ساخت. غزل خواجه شیراز چنین است:

بر سر آنم که گرز دست برآید
دیو چو بیرون رود فرشته درآید...

صالح و طالع متاع خویش نمودند
تا که قبول افتد و که در نظر آید...

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین